

ДВНЗ
«Українська академія банківської справи
Національного Банку України»

Препринт серії № UABS EK/2012/003

Григор'єв Денис Миколайович
студент V курсу гр. МЕК-01

**Автоматизація процесу рейтингової оцінки банків:
вибір методики рейтингування**

Григор'єв Денис Миколайович
Науковий керівник: доц. Домбровський В.С.
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ БАНКІВ: ВИБІР МЕТОДИКИ РЕЙТИНГУВАННЯ

Метою дослідження є автоматизації рейтингової оцінки банків для визначення рівня їх конкурентоспроможності. Головною проблемою при практичній реалізації рейтингової моделі є нестача даних, оскільки будь-яка детальна фінансова інформація є банківською таємницею. Отже, вибір методики буде базуватися на тому, чи доступна банківській установі інформація, яка є достатньою для проведення рейтингової оцінки.

Рейтингова система CAMELS передбачає ретельний аналіз стану банку. Здійснення такого аналізу можна провести лише під час комплексної інспекційної перевірки, яка дає змогу повною мірою визначити, як керівництво банку ставиться до ризиків і як здійснює управління ними. Основою рейтингової системи є оцінка ризиків та визначення рейтингових оцінок. Рейтинг банку, визначений за системою CAMELS, є конфіденційною інформацією, призначеною тільки для внутрішнього використання та не підлягає опублікуванню у засобах масової інформації.

Методика Кромонава базується на використанні індексного методу. Зокрема, вона передбачає розрахунок поточного індексу на основі 6 параметричних коефіцієнтів. Крім того, розраховується синтетичний індекс, що дає можливість вирівняти зумовлені випадковими подіями коливання поточного індексу. Для розрахунку рейтингової оцінки за методикою Кромонава цілком достатньо даних публічної звітності банківських установ, але є не менш важливий аспект – всебічність та об'єктивність рейтингової оцінки. Аналіз параметричних коефіцієнтів дозволяє зробити висновок, що методика робить акцент на стійкості банківської установи, що не є об'єктивним мірилом конкурентоспроможності банків.

Аналогічна ситуація і з методикою EUROMONEY. Дана методика була розроблена Асоціацією комерційних банків Латвії на базі методики розрахунку рейтингу ефективності банків Euromoney із заміною якісних факторів на показники достатності капіталу, величини балансового капіталу та активів. Аналізуючи формулу розрахунку інтегрального показника, можна зробити висновок, що результати отримані за методикою Euromoney будуть залежати від розвиненості комерційного банку. Зокрема від таких параметрів як розмір капіталу банку та загальний розмір активів. Зважаючи на досить незначну кількість показників у даній моделі, можна зробити висновок, що чим вище буде значення даних показників у оцінюваного банку, тим вищий у кінцевому результаті він отримає рейтинг. Така ситуація у будь-якому випадку не може бути позитивною для рейтингової методики.

Проблему непорівнянності банківських установ розв'язує методика зведених показників, яка в своїй структурі враховує велику кількість показників, аналіз та оцінка яких дозволяє всебічно оцінити та визначити рівень конкурентоспроможності банку. Крім того, розрахунок фінансових коефіцієнтів базується на даних, що публікуються НБУ у відкритому доступі. Отже, ця методика відповідає висунутим вимогам і може бути в подальшому автоматизована.

Оскільки процес розрахунку рейтингової оцінки банків є дуже трудомістким, було розроблено програмний додаток, за допомогою якого можна розрахувати рейтингову оцінку п'яти банків з ранговими значеннями та загальною оцінкою банківської установи. Результативна інформація виводиться як в графічному вигляді, так і у вигляді звіту. Також додаток дозволяє спрогнозувати можливі значення рейтингової оцінки банків на основі попередніх показників.

Отже, в результаті проведеного аналізу для автоматизації рейтингової оцінки банків було обрано методику зведених показників, тому що вона найкраще відповідає заданому обмеженню щодо використання загальнодоступної фінансової звітності банків у якості основного джерела даних для розрахунків.